

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỞ TP. HỒ CHÍ MINH**

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN HỌC TẬP

THANH TOÁN QUỐC TẾ

Biên soạn: PGS. TS. Trần Hoàng Ngân
ThS. Võ Thị Tuyết Anh
ThS. Hoàng Thị Minh Ngọc
ThS. Trần Phương Thảo
CN. Phan Chung Thủy
CN. Nguyễn Tiến Dũng

Chủ biên: PGS. TS. Trần Hoàng Ngân

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH – 2009

MỤC LỤC

BÀI GIỚI THIỆU	5
----------------------	---

Bài 1: TỶ GIÁ HỐI ĐOÁI

I. Khái niệm	10
II. Phương pháp biểu thị tỷ giá (Yết giá – Quotation)	10
III. Một số quy ước trong giao dịch hối đoái quốc tế	11
IV. Xác định tỷ giá theo phương pháp tính chéo	13
V. Cơ chế xác định tỷ giá hối đoái	18
VI. Những nhân tố ảnh hưởng đến sự biến động của tỷ giá hối đoái	20
VII. Các loại tỷ giá hối đoái	23
Câu hỏi ôn tập	24

Bài 2: THỊ TRƯỜNG HỐI ĐOÁI

I. Khái niệm	15
II. Đặc điểm thị trường hối đoái	26
III. Đối tượng tham gia thị trường hối đoái	26
IV. Phương thức giao dịch	27
Câu hỏi ôn tập	28

Bài 3: CÁC NGHIỆP VỤ HỐI ĐOÁI & THỊ TRƯỜNG GIAO SAU, TIỀN GỬI NGOẠI TỆ

I. Các nghiệp vụ hối đoái	30
II. Thị trường giao sau.....	38
III. Thị trường tiền gửi ngoại tệ.....	40
Bài đọc thêm: Cơ chế tỷ giá hối đoái của Việt Nam	42
Câu hỏi ôn tập	45

Bài 4: HỐI PHIẾU

I. Cơ sở pháp lý của Hối phiếu	47
II. Khái niệm	48
III. Đặc điểm của Hối phiếu	50
IV. Nội dung của Hối phiếu	50
V. Chấp nhận Hối phiếu	51
VI. Ký hậu Hối phiếu	51
VII. Bảo lãnh Hối phiếu	52
VIII. Kháng nghị	52
IX. Chiết khấu Hối phiếu	53
Câu hỏi ôn tập	55

Bài 5: CHEQUE & THẺ THANH TOÁN

I. Séc	58
II. Thẻ ngân hàng	60
Câu hỏi ôn tập	66

Bài 6: PHƯƠNG THỨC CHUYỂN TIỀN VÀ GHI SỔ

I. Phương thức chuyển tiền	68
II. Phương thức ghi sổ	71
Câu hỏi ôn tập	72

Bài 7: PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN NHỜ THU

I. Khái niệm chung về nhờ thu	74
II. Các loại nhờ thu	74
III. Những đặc điểm cần chú ý khi áp dụng phương thức nhờ thu	83
Câu hỏi ôn tập	84

Bài 8: PHƯƠNG THỨC GIAO CHỨNG TỪ NHẬN TIỀN

I. Khái niệm	86
II. Quy trình thanh toán	86
Câu hỏi ôn tập	89

Bài 9: PHƯƠNG THỨC THANH TOÁN TÍN DỤNG CHỨNG TỪ

I. Sơ lược về ICC – UCP No.500 – 1993	91
II. Khái niệm	92
III. Quy trình tiến hành nghiệp vụ phương thức tín dụng chứng từ	93
IV. Những nội dung quan trọng khi kiểm tra chứng từ	121
V. Các loại thư tín dụng	123
Câu hỏi ôn tập	126

BÀI GIỚI THIỆU

Môn học Thanh toán quốc tế là môn học nghiệp vụ của chuyên ngành Ngoại thương, Tài chính – Ngân hàng và là môn bổ trợ của các chuyên ngành khác. Môn học có nhiều nội dung phong phú, hữu ích và gắn với thực tế kinh doanh của các doanh nghiệp, mang tính thời sự cao. Học viên có thể tìm hiểu và giải thích các hiện tượng kinh tế trong xã hội, liên quan đến tỷ giá hối đoái trên thị trường tài chính quốc tế và Việt Nam. Học viên được trang bị những kiến thức cơ bản về các phương tiện và hình thức thanh toán quốc tế, giúp học viên có điều kiện thực hiện các hợp đồng thương mại quốc tế, thanh toán giao dịch quốc tế.

Môn học có tính ứng dụng cao trong kinh doanh xuất nhập khẩu, kinh doanh tiền tệ và hoạt động ngân hàng.

1. Mục tiêu môn học Thanh toán quốc tế:

Học xong môn học này sinh viên có thể thực hiện các kỹ thuật nghiệp vụ của một nhân viên phòng kinh doanh xuất nhập khẩu của các doanh nghiệp, thanh toán viên của phòng thanh toán quốc tế ngân hàng thương mại, chuyên viên kinh doanh của phòng kinh doanh ngoại tệ tại các ngân hàng thương mại...

2. Nội dung môn học:

Môn học Thanh toán quốc tế sẽ được chia làm 9 bài.

- Nội dung bài 1 cung cấp cho người học những kiến thức cơ bản liên quan đến tỷ giá hối đoái.
- Bài 2 giới thiệu khái quát về sự hình thành, đặc điểm, quy mô và vai trò của thị trường hối đoái trong hoạt động kinh tế.
- Bài 3 giới thiệu những lý thuyết và các bài tập thực hành về các nghiệp vụ hối đoái như Spot, Arbitrage, Forward, Swap, Future Contracts, Options. Nội dung, đặc điểm, quy mô và tổ chức hoạt động của thị trường giao sau và thị trường tiền gửi ngoại tệ cũng được giới thiệu trong bài 3.
- Bài 4 và bài 5 đề cập đến các phương tiện thanh toán quốc tế như Bill of Exchange, Cheque, International Card.
- Nội dung và quy trình thực hiện các phương thức thanh toán quốc tế: phương thức chuyển tiền – T/T, phương thức nhờ thu trơn – Clean collection, phương thức nhờ thu kèm chứng từ – D/P – D/A được đề cập trong bài 6 và bài 7.
- Toàn bộ nội dung và qui trình thực hiện phương thức thanh toán tín dụng chứng từ – Documentary credit và phương thức giao chứng từ nhận tiền – CAD... được giới thiệu trong bài 8 và bài 9.

Ngoài ra, người học còn được cung cấp một số tình huống và cách xử lý trong thanh toán quốc tế.

3. Hướng dẫn học tập:

Để học tốt môn học này, học viên phải đọc tài liệu trước, tham khảo sách thanh toán quốc tế, vào mạng internet theo các website trong tài liệu, thực hiện các bài tập, tập trung nghe giảng viên giới thiệu môn học, mạnh dạn trao đổi và đặt câu hỏi cho giảng viên.

4. Tài liệu tham khảo:

- Sách “Thanh toán quốc tế”, PGS.TS. Trần Hoàng Ngân.
- Hướng dẫn áp dụng UCP 500, Nguyễn Trọng Thủy.
- Incoterms 2000 – ICC.
- Các website: www.exchangerete.com ; www.saxobank.com ;
www.sbv.gov.vn ; www.forexdirictory.net ;
www.vcb.com.vn

5. Địa chỉ liên lạc:

PGS.TS. Trần Hoàng Ngân

Tel: (08) 38.551.776

Email: ngankdt@yahoo.com

ngannh@ueh.edu.vn

tranthao@ueh.edu.vn

6. Kết cấu bài giảng:

- Bài 1: Tỷ giá hối đoái (5 tiết).
- Bài 2: Thị trường hối đoái (2 tiết).
- Bài 3: Các nghiệp vụ hối đoái & thị trường giao sau, thị trường tiền gửi ngoại tệ (8 tiết).
- Bài 4: Hối phiếu (5 tiết).
- Bài 5: Cheque & Thẻ thanh toán quốc tế (5 tiết).
- Bài 6: Phương thức chuyển tiền & phương thức ghi sổ (3 tiết).
- Bài 7: Phương thức nhờ thu (7 tiết).
- Bài 8: Phương thức giao chứng từ nhận tiền (CAD-COD) (3 tiết).
- Bài 9: Phương thức tín dụng chứng từ – thư tín dụng L/C (12 tiết).

BÀI 1:

TỶ GIÁ HỐI ĐOÁI

A. GIỚI THIỆU:

I. MỤC TIÊU:

Học xong bài này, học viên phải:

- Hiểu nguyên tắc niêm yết, xác định tỷ giá của các ngân hàng để dễ dàng lựa chọn tỷ giá thích hợp.
- Xác định được tỷ giá chéo, tỷ giá mua và tỷ giá bán của hai đồng tiền bất kỳ.
- Xác định và phân tích được những nhân tố ảnh hưởng đến tỷ giá hối đoái.

II. NỘI DUNG TÓM TẮT:

Nội dung bài 1 sẽ giới thiệu cho học viên cách đọc, hiểu và xác định tỷ giá hối đoái, đồng thời nắm bắt được cơ sở hình thành tỷ giá hối đoái trong các chế độ tiền tệ khác nhau. Ngoài ra, bài học còn giúp học viên dự báo xu hướng biến động của tỷ giá hối đoái thông qua phân tích nội dung của từng nhân tố ảnh hưởng đến tỷ giá hối đoái.

B. NỘI DUNG: